

== Volja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec . . . " 2.—20
 za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . " 2.—
 V upravi prejemati mesečno . . . 1.—70
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . " 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENE

== Inserati: ==
 Enostolpna petlitrata (72 mm):
 za enkrat . . . po 18 v
 za dvakrat . . . " 15 "
 za trikrat . . . " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
 enostolpna petlitrata po 2 vlin.
 == Poslano: ==
 enostolpna petlitrata po 40 vlin.
 Izhaja vsak dan, izvenomati ne
 deluje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani

Rumunska nevarnost.

Avstro-ogrška monarhija je dobila na jugu novega skrajno nevarnega nasprotnika: Rumunsko. Ni zadosti, da si moramo beliti glavo z laško in srbsko iredento, zdaj nam je usoda nakopala še rumunsko. Kako se je ta reč razvila, je jako zanimivo zasledovati, ker kaže, kako gre zgodovina dostikrat čisto druga pota, kakor jih črta diplomatska logika.

Rumuni, čudna romansko-slovanska mešanica, nimajo niti oddaleč tako slavne zgodovine za seboj kakor Srbi in Bulgari. Živeli so bolj kakor Albanci brez izrazite narodno-kulturne skupnosti kot pastirji, drvarji in napolsužnji posameznih agrarnih fevdalcev, ki so živeli medseboj v večnih krvavih bojih. Ob prihodu Turkov se je velik del teh ljudi pod princem Mirkom hrabro branil in so Osmani to deželo tudi pozneje le z veliko težavo obvladali. Rumunci so pač trdih pesti pa tudi trde kože, da veliko prenese. Turki so jim postavili za gospodarje krščanske kneze, večinoma turkofiline Grke, ki so deželo strahovito izžemali. Grški vpliv pa je deloma v zvezi s srbskim vzbudil v Rumunih tudi neko narodno zavest. Ko sta Avstrija in Rusija začeli turško gospodstvo na Balkanu podirati, so bile rumunske zemlje velikokrat na tem, da jih te dve državi medseboj razdelita. Da ni do tega prišlo, se imajo Rumuni zahvaliti le temu, da se Avstrija in Rusija nista nikoli mogli do dobrega sporazumeti; vendar si je Avstrija prisvojila precejšen del rumunskega ozemlja. Ko se je začelo narodno prebujenje na Balkanu, so bili Rumuni med prvimi, ki so se turškega jarma osvobodili. Za svoje končno osvobodjenje se imajo Rumuni najbolj Rusiji zahvaliti in v zadnji rusko-turški vojski so bili pri Šipki in Plevni njeni hrabri zavzniki. Rusija pa je Rumunom njihovo pomoč kaj slabo poplačala, ker se je polastila večji del rumunske, zraven tega pa tudi bogate Besarabije. To je vporabila Avstrija, kateri Rumuni preje niso bili prijazni, in je Rumunijo nase privezala, kar je bilo tem lažje, ker je kralj Karol iz hohencolernske rodovine in ker je Rusija vseskozi podpirala Bulgarijo, koje težnje so bile tudi Rumuniji nevarne. Rumuni so s časom z Avstrijo celo sklenili vojaško pogodbo proti Rusiji in bili najzvestejša straža trozveze na Balkanu.

Ob zadnjih dveh vojskah na Balkanu pa so se razmere temeljito izpreobrile. Srbija in Bulgarija, ki sta pod varstvom Rusije sklenili zvezo, sta se za Rumunijo

kaj malo zmenili in sta si hoteli Balkan deliti, ne da bi se nanjo količkaj ozirali. Naredili sta pa račun brez krčmarja. Rumuni so začeli s sabljo rožljati in le strah pred Rusijo jih je zadrževal, da niso udarili. Če bi bili Srbija in Bulgarija ostali složni, bi Rumuni dobili komaj Silistrijo. Zdaj pa je stopila v akcijo avstrijska diplomacija. V prizadevanju, da bi se Srbija prekomerno ne ojačila, je Avstrija stopila na stran Bulgarov. Pri tem pa je popolnoma nehote zadela Rumune in si jih je odtujila, čeprav je spor med Srbijo in Bulgarijo Rumunom le koristil. Saj jim je dal priložnost poseči vmes. Avstrijska diplomacija pač ni preračunala, da bi Bulgarija, ako Srbijo porazi, nevarno ogrozila tudi Rumunijo, dobivši na Balkanu absolutno politično in gospodarsko prvenstvo. Rusija pa, ki ji je srbsko-bulgarski spor vse račune zmešal, je zdaj hitro stopila na stran Rumunije, češ, boljše je, če pridobim poleg Srbov in Grkov zase še Rumune kakor da si ohranim Bulgarijo, ki jo Avstrija podpira. Tako je prišlo do druge vojske in do bukaškega miru, ki je Rumuniji, ne da bi eno samo puško sprožila, zagotovil na Balkanu prvo in odločilno mesto. Če bi avstrijska diplomacija, ki Rumunom itak ni nikoli nasprotovala, ne bila zahtevala revizije tega miru, bi Rumunija ne imela niti najmanjšega vzroka se nad Avstrijo hudovati; toda Rumuni, ki so tako dober kup prišli do velikanskega uspeha, so postali neizrečno ošabni in grofu Berchtoldu to zahtevo hudo zamerili, da si naš minister za zunanje zadeve s tem ni mislil Rumunije nič oškodovati. Vsa stvar je obstojala v tem, da je ruska diplomacija čudno kombinacijo slučajev, ki se niso dali lahko predvideti, spretno izrabila proti Avstriji.

Tako je Rusija privedla stvari tako daleč, da se je oživil rumunski imperializem. Narod, ki je dosegel prvo mesto na Balkanu, pa šteje še veliko število duš izven mej svoje države, se izlepa ne bo več umiril. Če Srbi sanjajo o ujedinenju vseh Srbov in so Grki enakemu cilju že čisto blizu, ni čuda, če Rumuni za istim težijo. In kadar se taka misel javno določno izreče, dobi čudovito moč. To pa se je že zgodilo in se program rumunskega ljudstva odslej čisto jasno glasi: politično ujedinenje vseh Rumunov. Rumuni so pa v srbski Krajini, v Besarabiji in na celem vzhodnem Ogrskem z Bukovino. To je dvanajst do trinajst milijonov duš ali pa še več! Saj vemo, kako se nacionalna misel, naj bodo sicer mase gospodarsko še tako na slabem in kulturno na še tako nizki stopnji, kakor je to pri velikem delu Rumunov, bliskovito razširja in ojačuje. Rumuni so resna, velika, zelo velika nevar-

nost, skoraj najbolj pa prav za našo državo. Na vsak način se njihove aspiracije zazdaj v prvi vrsti proti nam obračajo, ker jih vodita Rusija, ki bo carjevo hčerko sinu rumunskega prestolonaslednika dala za ženo, in pa Francija, od katere je rumunska inteligenca tako kulturno kakor finančno zelo odvisna. Kralj Karol je sicer odločno miroljuben in največji prijatelj Prusije, toda kako malo osebna čustva vladarjev v slučaju takega velikega nacionalnega gibanja na Balkanu pomenijo, to dobro vemo.

Seveda se znajo stvari ravno narobe razvijati kakor iredenta onstran Donave misli. Ta ima toliko poguma zato, ker vidi Avstrijo od Rusije in njenih zaveznikov ogroženo. Mi pa dobro vemo, da bi si, ako se od vpliva Nemčije količkaj emancipiramo in začnemo naznotraj in nazunaj bolj samostojno politiko, namah pridobili najtesnejše prijateljstvo Francije pa tudi Rusije; Anglija itak ni resno naša nasprotnica. Francija in Anglija nočeta našega razpada, ker za nobeno ceno nočeta, da bi se na naše stroške ojačili Nemčija in Italija. Tudi Rusiji to ne more biti všeč in ji tudi v resnici ni. Če ostanemo za primer samo pri Rumunih — ali more Rusija biti resno za to, da se ti na naše stroške tako silno razširijo? Težko! Tako za Rusijo kakor za Francijo in Anglijo je bolj prav, če je Avstrija močnejša, Nemčija pa slabša. Pamet pravi, obračaj stvar, kakor hočeš, da se moramo z Rusijo sporazumeti in svoje razmerje do Francije temeljito revidirati. V notranji politiki pa zahteva ta edino razumna smer analognega postopanja: treba je napraviti konec madjarskemu državopravnemu imperializmu, pristriči peroti italijanstvu ob Primorju, vse jugoslovanske narode v Avstriji primerno zadovoljiti in našim Rumunom dati vse, kar po pravici zahtevajo. Potem se bo razmerje Avstrije do Srbov in Rumunov onstran črnožoltih mejnikov popolnoma izpremenilo. Da bi ojačenje Rumunov ravno Jugoslovonom, v prvi vrsti pa še Srbom, neizmerno škodovalo, ni treba še razkladati. Že samo to je jasen argument za to, kako velike koristi je za Jugoslovane, da avstrijsko cesarstvo obstane. Tudi naši državniki morajo do temelja izpremeniti vso podlago in smer avstro-ogrške politike. To je edini lek, sicer bodo imeli prav pesimisti. Metternichov policijski sistem pa Avstrije čisto gotovo ne bo rešil.

Angleška vlada odnehuje.

Angleška vlada je izigrala svojo zadnjo karto in je zagrozila upornim protes-

tantskim Ulsterčanom z armado. V armadi se je pa veliko častnikov uprlo nastopiti proti Ulsterčanom. Konservativci (Unionisti) na Angleškem to izrabljajo proti Asquithovi vladi. Pravijo, da je Ulsterčanov do 100.000, a pravi poznavalci Ulstra trdijo, da bi se proti katoličanom dvignilo kvečjemu 20.000 do 25.000 fanatikov. 24. t. m. so bili spopadi med unionisti in nacionalisti v Belfastu. Metali so kamenje in streljali iz revolverjev. Policija je pa množico razkropila. Kakor poročajo »Times«, so bila pogajanja v vojnem ministertvu z upornimi častniki zelo viharna. Feldmaršal French je častnikom rekel, da zaslužijo najhujšo kazen. Sele lord Roberts je pomiril duhove. Končno je French podpisal od častnikov sestavljen dokument, da častniki ne bodo prisiljeni boriti se z Ulsterčani in s silo izvesti homerule. Ko se je to izvedelo, so se razburili pristaši vlade. Nič čudnega! Saj je homerule ustavno rešena stvar, a častniki se upirajo izvesti postavlo! Vse je zmedeno. Menda tudi v vladi sami ni več sloge. Vojni minister Seely je hotel odstopiti, a Asquith odstopa ne dovoli, kakor tudi ne dovoli odstopiti Lloyd Georgu in Churchill, ki sta za to, da naj volivci razsodijo spor med parlamentom in častniškim zborom. So, ki priporočajo, da naj se takoj volitve razpišejo, ker vmešavanje krone v celo zadevo neugodno vpliva. V seji poslanske zbornice 24. t. m. so padle res zelo ostre besede proti kroni. Ward je rekel: Ljudstvo hoče svoje postave, ne da se kralj vmešava. Thomas, voditelj organizacije železničarjev, je pa grozil: Ni tako velike in tako svete institucije, da se ne odločim jo razbiti, če pozikujete napasti ustavno ljudsko svobodo. Beck je rekel: Rajši odstopimo, kakor da se udamo ukazu častnikov! Vladna stranka je strašno ropotala. Thomas je nato nadaljeval: 400.000 železničarjev, ki zahtevajo osemurni delavnik, je s 1. novembrom odpovedalo. A če se odobri načelo opozicije glede na Ulster, nastane zame dolžnost, da glede na odpor železničarskih družb organizacijo železničarjev izpremenim v vojaško organizacijo in izdam 500 tisoč funtov šterlingov za nakup orožja in municije. Kakor vse kaže, so gospodari položaja zdaj konservativci in visoko plemstvo, ki hočejo doseči, da se parlament razpusti.

× × ×

London. Govori se, da bo celo ministertvo odstopilo.

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Grušček, poslovenil dr. Leopold Lénard.

(Dalje.)

Tudi drugi so imeli isti dvom, izvemši pisarja, ki je rekel:

»Sam car je izdal ukaz in nikdo ga ne sme izpremeniti; taka je njegova volja in biti moramo poslušni... Načelnštvo ne zahteva popisovanja zemlje, torej ne bo nalagalo novih davkov, gre se tu samo, da bi car ugodil svoji radovednosti, koliko ljudi šteje njegova država.«

»Hm... imamo novega carja,« je izpregovoril župan, »torej začenja tako kot dober gospodar, vedeti hoče, koliko ima ljudi, gotovo je varčen in hoče vedeti, koliko ima dohodkov.«

»Je že tako,« je rekel odbornik, »izgleda, kakor bi bilo iz radovednosti, toda ali jim je mogoče verjeti?« in pogledal je pomenljivo na druge. »Na papirju gre samo za popisovanje, toda kdo ve, kaj bodo s tega storili, ako povedo ljudje čisto resnico?«

Tega mnenja so bili tudi vsi drugi

in poslušali so mračni ter premišljevali, kolikokrat je že vlada na zvijačen način izvila iz ljudi resnico, da jih je potem toliko huje zatirala.

Sele čez nekaj časa je izpregovoril zopet pisar, prikazuje z roko na papir:

»Carjeva volja je jasna... povelje od generalgubernatorja je jasno... navodilo okrajnega glavarja dela župana in pisarja odgovorna, da bo resnica navedena v popisovanju, torej moramo poslušati in zapisati resnico.«

»Gospod pisar ima prav,« je pritrdil župan, »popisovanje se bo vršilo pravično, ker taka je carjeva volja... Shranite tudi, gospod pisar, dobro ta papir, kajti ako bi načelnštvo hotelo zlorabiti popisovanje, imeli bomo vedno obrambo v carskem ukazu.«

Tudi drugi so, dasiravno z nekim obotavljanjem, pritrdili županovim izvajanjem. Slednjič so sklenili, naj pride predpisanega dne vsak gospodar v občinsko pisarno in pove odkrito resnico na vsa vprašanja, ki so stavljena v popisovanju.

In neznano odkod in kako se je razširila med uporniki govorica, da je sam car povedal, da kakor kdo zapiše pri popisovanju, tako bo ostalo tudi nadalje, kar zadeva vero.

Kdo je raznesel in širil to govorico

med ljudmi, je ostala skrivnost, dovolj, da so uporniki verjeli v carsko besedo in mnogo razpravljali o tem.

Kmetje iz Tesne, ki so zaupali v razum in izkušnjo Malinovega, so silno povpraševali, kaj on misli.

»Kakšno je vaše mnenje?« je rekel Sekirski, »kajti govore, da kakor se kdo zapiše, tako ima pravico ostati nadalje.«

»Vem tudi jaz, da se take govoriče raznašajo,« je odvrnil Malinov, »morda je to res, ker vse ljudstvo o tem govori, toda jaz jim ne zaupam mnogo.«

»Seveda,« je potrdil Sekirski, »kdo bi pa tudi verjel Moskalom... toda vseeno, novi car je mlad, ni tako zakrknjen, morebiti pa bo tako kot govore.«

»Bog daj,« je vzdihnil Malinov, »samo to vem, da, ako me vprašajo, ne bom zatajil svoje vere, kajti kakšen vernik bi bil, ako bi se bal povedati resnico?«

»Res je tako,« je rekel nekoliko obotavljaje se Sekirski, »toda med nami so tudi bojazljivci, dobro bi bilo pogovoriti se, zagotoviti se, kakšnega mnenja so v pisarni.«

»Imate prav,« je zamrmral Malinov in vzdihnil, da ni v bližini niti gospodične s Pogonji, niti mladega Revskega iz Nametov.

Zvelevičeva je namreč odpotovala s hčerjo v mesto, da bi se na ta način izognila obiskom neprijetnega Kruglakova in nadlegovanj stražnikov, Revski je pa sedel v varšavski trdnjavi.

»Kako torej mislite, Peter,« je rekel čez nekaj časa Sekirski skoraj s šepetom, dasiravno sta bila sama pri vratih na dvorišče, »ako bi šli po svet h gospodu župniku?«

»Čemu pa bo?« je rekel Malinov ne brez bridkosti, »kolikokrat smo iskali rešitve v naših cerkvah, pa so nas vedno odpravili z ničem. Noben duhovnik, noben župnik ni hotel niti svetovati, kaj šele pomoči.«

»Hm... to je res,« je potrdil Sekirski, »ker so se bali za cerkev, toda zdaj, ko so našemu že itak zaprli svetišče, bo morda bolj pogumen.«

»Lahko poskusimo,« je rekel čez trenotek Malinov, »pa pojdemo jutri zvečer... toda previdno, lahko opazijo.«

»Misliš, da tega ne vem ali kaj?« se je razburil Sekirski.

»Dovolj, da gremo štirje,« je končal Malinov, »pojdite vi, Bal, Dobek in jaz.«

»Morda bi pa vzeli še Vresjaka, on je odbornik in drži z nami.«

»Ej, ne, ker gospod ne bodo hoteli govoriti, ker Vresjak je uradna oseba.«

(Dalje.)

Avstrijski protektorat v Albaniji.

O verskem protektoratu Avstro-Ogrske v Albaniji, ki ga je izvrševala že stoletja, se v zadnjem času ponovno lahko bere članke v italijanskem časopisu, ki zahteva, da se mora ta protektorat odpraviti, ker je Albanija postala popolnoma samostojna. Italijani tudi pravijo, da ne gre, da bi imela avstro-ogrška monarhija napram drugim velesilam v novoustanovljeni državi kake predprave. O tej zahtevi italijanskega časopisa se je tudi že govorilo v italijanski zbornici in vlada sama se je postavila na isto stališče. Italijanski zunanji urad je že ponovno posredoval na Dunaju, da bi se Avstrija odpovedala verskemu protektoratu v Albaniji. Italijanski zunanji minister San Giuliano je predložil tudi že celo vrsto kompromisnih predlogov. Zdi se, da bi bil grof Berchtold pripravljen pod gotovimi pogoji odpovedati se protektoratu monarhije nad Albanijo. Že več tednov se vrše med Rimom in Dunajem o tej stvari razgovori in čuje se, da se bližajo koncu. Informirani krogi trdijo, da se je med obema vladama že dosegel sporazum, in sicer na tej podlagi: Avstro-Ogrska se odpove nadaljnemu izvrševanju verskega protektorata v Albaniji. Albanska vlada sklene z Vatikanom konkordat, s katerim bodo varovane vse dosedanje pravice albanskih katoličanov. — Vprašanje je, ali je v interesu monarhije, v interesu albanskih katoličanov in končno tudi v interesu mlade albanske države same, ako opusti Avstro-Ogrska svoje starodavno stališče kot protektorica v Albaniji. O tem bi se dalo mnogo govoriti. Pravijo, da se bo o tem vprašanju odločilo na sestanku grofa Berchtolda z ministrom San Giulianom, ki se bo vršil v prvi polovici meseca aprila v Opatiji.

Izvršilne predpise k osebni dohodnini

objavlja te dni izišli državni zakonik. V glavnem so se ohranili predpisi, kakor jih je vsebovala osebno davčna novela, le da so se izpopolnili, oziroma izpremenili in pojasnili v zmislu novih določb. Izmed le-teh je omenjati: Davčna oblast mora z največjo obzirnostjo upoštevati koristi strank; ne sme jih šikanirati z neutemeljenim sumničanjem o resničnosti podane napovedi in ne siliti k podrobnim podatkom, ako bi ti podatki imeli razkriti intimne privatne razmere: na primer odkod in na kakšen način izvira ta ali ona postavka v dohodkih. — Svoje vzklicne pravice se imajo davčne oblasti posluževati le v težjih slučajih, ako se je zakon občutno kršil. Vpogled v knjige je istotako izvršiti le v izjemnih, posebno tehtnih slučajih. Pri tem se treba kolikor mogoče ogniti vsakemu oviranju ali motenju rednega poslovanja in trgovskemu ali gospodarskem obratu in vpogled čim hitreje izvršiti. Tudi v vprašanju o pravilnem, oz. popolnem ali nepopolnem knjigovodstvu morajo davčne oblasti imeti potrebno obzirnost in se zadovoljiti z dobljenimi podatki, na primer tudi v slučajih, ako v manjših, nepopolnih obratih manjkajo inventure in bilance; na vsak način ima izostati vsaka kritika o trgovskem in gospodarskem obratu kot takem. Na ovadbe, oz. naznanila se je ozirati le tedaj, ako so podprta s konkretnimi dejstvi; sploh se sme kazenska preiskava uvesti le tedaj, ako je sum stvarno utemeljen. — Tujci, ki samo začasno — čeprav redno — prihajajo v državo, na primer v kopališča, letovišča ali za zabavo in si drže stalno stanovanje, se odsej ne bodo smatrali za davkoplachevalce. — Med odbitne postavke bodo odslej spadale vse redne podpore za zakonskega druga, oziroma za starše ali otroke — in to tudi tedaj, ako nimajo za podlago pravnega naslova in ako tudi se ne dajejo v gotovem razdobju (na primer tedensko, mesečno), marveč le ob gotovih prilikah: za god ali ob kaki drugi priložnosti. Upoštevati je tudi podpore v naravi, na primer prosto stanovanje in drugo. — Pri skupnih družinskih napovedih jamči odslej vsak član družine za oni znesek osebne dohodnine, ki spada nanj; dolej se je namreč večkrat zgodilo, da se je družinski glavar izjavil za insolventnega in so se na ta način tudi ostali člani družine odtegnili davčni dolžnosti. — Pri izrednih dohodkih iz gozdov, na primer o priliki izsekanja — se dovolijo posebne olajšave in se davek razdeli. — Poleg izvršilnih predpisov je finančno ministrstvo razposlalo vsem predsedstvom deželnih finančnih oblasti poseben razpis, v katerem daje važne direktive, predvsem glede davčne amnestije: Kdor je dozdaj podajal krive napovedi za osebno

dohodnino in prikrival dohodke, odide vsaki kazni, ako sedaj poda pravilno in resnično napoved. Pri tem se mu ni treba prav nič izgovarjati ali pojasnjevati, odkod naenkrat višji dohodki in zakaj jih je prejšnja leta prikril; to nikomur nič mar in ne sme noben davčni uradnik v tem oziru nikogar niti besede vprašati ali omeniti. Maršikdo se bo rad poslužil te ugodne prilike, da uredi svoje račune nasproti davčni oblasti in stopi na trdno in ravno pot. Država bo pa od tega tudi imela le dobiček; kakor so izkušnje na Nemškem pokazale, je davčna amnestija najboljšje sredstvo za izpreobrenje tudi najtrših davčnih grešnikov. Tudi pri nas se je v teh malo dneh pokazal že isti uspeh. — Od ostalih splošnih določb je omeniti še te-le: Vlada ima pravico ukreniti posamezne prehodne določbe; sklenjeno je, da se že potekli mandati dosedanjih davčnih komisij podaljšajo za eno leto. Po novi postavi bodo trajali mandati davčnih oblasti šest let (doslej štiri leta); vsaka tri leta izstopi polovica članov. Važno je tudi, da odslej pri fatiranju odpade povprečni dohodek zadnjih treh let in velja le dohodek zadnjega leta.

Dnevne novice.

+ **Lutschounig za nemški državni jezik.** Koroški državni poslanec žihpoljski Lutschounig, to je slovenski Lučovnik, je v »Bauernzeitung« priobčil članek, v katerem se vneša za nemški državni jezik v Avstriji. To bi seveda ne bilo nič posebnega in zanimivega, a zanimivo je, kako Lutschounig svojo zahtevo po nemškem jeziku utemeljuje; tako-le modruje: 77 milijonov ljudi govori v Evropi (!) nemški jezik; torej je prav in pravično, da se v avstrijski državni upravi uvede nemški uradni jezik. Ta pa ta! Po tem načelu bi moralé vse države v Evropi — v prvi vrsti pa Avstrija — uvesti — ruski jezik v državni upravi. Lučovnik — skrij se s svojo brljavo leščerbo!

+ **Hrvate čakajo lepe stvari.** Koalicija dobi vlado, to je, par sekcijskih mest, zato pa Ogrski pri razlaščenju obali ne bo delala sitnosti. Reška madjarska oblast pa ta zakon, ki ni še niti sankcioniran, že izvaja. Neki Biondič na Sušaku je dobil iz Reke ukaz, da mora svojo hišo ob ustju Rječine podreti, da si je to hrvatski teritorij. Suška okrajna sodnija se je naziranj madjarske oblasti pridružila. Če bo reška pomorska oblast tako energično nadaljevala, bo jadransko primorje od Reke do Paga pod vlado hrvatsko-srbske koalicije res v par letih madjarska last. Pravaši se pa seveda medseboj naprej prepirajo... Rumunci so čisto drugačni ljudje. Ko je svoječasni madjarski poljedelski minister Daranyi sklenil ekspropriacijsko postavbo za Rumune, so ti potom neke banke začeli posestva napol falitnih ogrskih posestnikov tako hitro pokupavati, da Ogrje še do izvajanja svojega zakona niso prišli. Hrvate pa, ki imajo vendar še veliko avtonomijo, mečejo zdaj Madjari že z lastne zemlje.

+ **Slovenski Straži.** Fran Lavtižar, Spodnja Šiška, v proslavo 500letnice vstol. kor. vojvod, 5 K. — Hranilnica in posojilnica St. Janž in okol. Kor. 25 K. — Katoli. izobraževalno društvo St. Peter pri Gorici ob priliki slavnostnega predavanja v proslavo 500letnice vstol. kor. vojvod 12 K 46 h. — Andrej Fišer, župnik, Ribnica, Staj., ob priliki 500letnice vstol. kor. vojvod 3 K. — Josip Knavs, Dolina pri Trstu, 20 K. — Iz nabiralnika podružnice v Prevaljah 11 K. — Po č. g. Francu Polak, kapl. v Hočah pri Mariboru, iz nabiralnika pri g. Sel v Cerkovcih, 1 K 84 h. — Podružnica v Kranju 121 K 70 h. — **Vsak** ob velikem slovenskem jubileju položi dar domu na oltar!

+ **Na straži.** »Piccolo« je izvedel, da se na Dunaju res nekaj govori, da hoče vlada laško fakulteto potom § 14. v Trstu oživotvoriti. Pravi pa sam, da je na tem le toliko resnice, da se grof Berchtold silno trudi, da bi se ta zadeva v tem zmislu rešila. Bajda San Giuliana ne bo v Opatiji, če se laška fakulteta v Trstu ne ustanovi. Naj pa doma ostane. Sicer je pa spričo omahljivosti naše vlade treba paziti, da jo Berchtold ne pregovori.

+ **Alkoholizem na Hrvaškem.** Dr. Josip Šilović je zadnjič v Zagrebu predaval o alkoholu in zločinstvu na Hrvaškem. Od 2653 zločincev, ki so jih v zadnjih treh letih pripeljali v lepoglavsko kaznilnico, se jih je 1494 storilo v pijanosti, torej ne dosti manj kot polovica! Umorov se je izvršilo pod vplivom alkohola 65 odstotkov, ubojev 73 odst., težkih telesnih poškodb pa 67 odstotkov. To so grozne številke. Šilović pa je do-

kazal, da Hrvate tudi v Ameriki najbolj spravlja v ječo ali na električni stol alkohol. Slednji pa bo nemara v nemali meri tudi vzrok neenergičnosti Hrvatov v narodnem in gospodarskem boju. Tega seveda ne povdarjamo zato, kakor da bi pri nas bilo v tem oziru vse v redu.

— **Kde preklinja?** Iz Starega trga v Belokrajini. Dne 9. marca popisuje neki neznanec v »Slov. Narodu« svoje pogovore s kmeti tega okoliša. Pravi, da so kmetje v pogovoru o gospodarskih stvareh silno tarnali, se priduševali in preklinjali poslance zaradi deželnih določb. Kmetje so se naravnost smejali, ko so brali ta popis v »Narodu«. Noben človek ni bolj zadovoljen s poslanci S. L. S. kakor ravno kmetje. V poljanski dolini hodimo po lepih, novo zgrajenih cestah. Še to pomlad prično z zgradbo vodovoda; občine prispevajo k temu delu, čujte, samo 10%. Odobrena je cesta Stari trg—Črnomelj in most čez Kolpo na Hrvaško. Vse to po zaslugi poslancev S. L. S.! Več kmetov v poljanski dolini.

— **Prestolonaslednik** nadvojvoda Franc Ferdinand se je te dni iz Miramara pripeljal v Dolnji Miholjac na Hrvaškem k grofu Mailathu, pri katerem se je vršil lov na šljuke. Prestolonaslednik se je že v Miramar vrnil.

— **Hrvaški sabor** bo koncem tedna odgođen do meseca maja. V prihodnjem zasedanju sabora bo prišel v razpravo proračun za leto 1914/15.

— **Kaj bo s hrvaškim Primorjem?** Iz Zagreba poročajo, da so poslanci dr. Bakaj, dr. Mažuranič, dr. Medaković in dr. Pribičević konferirali 24. t. m. popoldne v Budimpešti skupno z banom Skerlecem in ministrskim predsednikom Tiszom glede razlastitvenega zakona. Kot poročajo, se je med koalicijo in grofom Tiszom doseglo »popolno sporazumljenje«.

— **Umril** je v Zagrebu 24. t. m. urednik »Srbobrana« in saborski poslanec Bude Budisavljević, rojen leta 1872. Budisavljević je bil močna opora srbske samostalne stranke, ki je ž njim izgubila veliko.

— **Občni zbor Narodne čitalnice v Celovcu** se vrši v soboto, dne 28. marca 1914, v hotelu Trabesinger v Celovcu. Spored običajni.

— **Saški kralj** je bil 24. t. m. na Bledu, kjer je ložiral v hotelu Steidl. Z Bleda se je odpeljal v Gorico.

— **Iz državne službe.** Vladni konceptni praktikant Pavel vitez Langer pl. Podgoro v Novem mestu je izstopil iz politične administrativne službe; okr. komisar dr. Alojzij Gregorin je premeščen od dež. vlade k okrajnemu glavarstvu v Novo mesto; konceptni praktikant dr. Adolf Golja pa iz Krškega k dež. vladi. — Vet. asistent Viljem Jedlička je imenovan za c. kr. okrajnega živinozdravnika in živinozdravnika Ivan Bizjak za prov. vet. asistenta.

— **Društvo zdravnikov na Kranjskem** je imelo dne 24. t. m. izredni občni zbor, na katerem se je konstituiral odbor sledeče: Predsednik prim. dr. V. Gregorič, podpredsednik dr. Rus, blagajnik dr. Demšar, tajnik dr. Primšar, odborniki: dr. Bleiweis, Breskvar, Churain, Dolšak, J. Hočvar, Rudež, Stojc in Tičar. Sledilo je predavanje dr. Primšarja o »Aberdahlnovi reakciji«. Razdelitev podpor iz Löschner-Maderjeve ustanove med 12 prosilk se vzame na znanje. Po kratkem razpravljanju o nekaterih stanovskih zadevah zaključil predsednik zborovanje.

— **Ogenj v Studenem pri Postojni.** Pogorelo je v noči 24. marca vse gospodarsko poslopje Janezu Milavec št. 27 in Karolini Turk št. 30 hlev in skedenj. Posrečilo se je gasilskemu društvu, da je ubranil še hišo. Kako je nastal ogenj, ni znano, sumi pa se zlobna roka. Lani smo tudi imeli jednako nesrečo pa 21. marca. Tako smo obhajali žalostno obletnico.

— **Za proslavo Strossmayerjevega jubileja** prihodnje leto se delajo velike priprave.

— **Smrtna kosa.** Iz Smlednika se nam piše: Dne 25. marca je umrl na svojem posestvu v Hrašah po kratki boleznij g. župan Anton Burgar. Kljub visoki starosti 76 let je pokojnik kot mladenič do zadnjega krepko nosil težo let. Bil je 34 let župan občine Smlednik; pogrešali bodo ljubeznjivega in postrežljivega župana vsi občani. Bil je odločen pristaš S. L. S. N. p. v m.! — V Velikih Malencah je umrla soproga posestnika in mlinarja Matije Kozarja.

— **Proti Lahom v Spljitu.** »Piccolo« toži, da Hrvati v Spljitu Lahe dan na dan napadajo in laške trgovce bojkotirajo. »Kakor ti mene, tako jaz tebe.«

— **Ostre patrone.** Pri vojaških vajah, ki so se preteklo soboto v Zagrebu vršile med domobranci in 70. pešpolkom, je več ostrih strelav skozi zrak zvižgalo. Častniki so hitro plegli na tla. Uvedla se je stroga preiskava.

— **Plemič** je postal FML Cvitković v Zagrebu.

— **Konferenca vseh hrvaško-slovinskih svobodnih mest** se je te dni vršila v Zagrebu. Posvetovali so se o temeljnih načelih, na katerih bi se imeli osnovati novi mestni zakoni, odgovarjajoči novim razmeram in okolnostim in ki bi zlasti razširili mestno samoupravo. V Zagrebu že snujejo nov mestni zakon.

— **S sekiro ubil dva človeka.** Logar Mladen Šipišič v Cepinu pri Osijeku je že dalj časa živel v sovraštvu s kmetoma Čedom Rušičem in Ilijom Benovrikičem. Minulo nedeljo zvečer ju je logar opazil, ko sta se opita vračala domu; vzjel je sekiro in ju iz zasede napadel. Rušič je ostal na mestu mrtve, Benovrikič se je pa še privlekel do doma, a takoj nato umrl. Ubijalca so zaprli.

— **Slabi učitelji!** »Dan« z dne 25. t. m. nas je tako-le našel: »Slovenec in slovenščina! V poročilu o dohodkih Lege nazionale je prinesel ljubljanski »Slovenec« ime »Dignano«, namesto pristno slovenskega Tinjan! Čudno, toda resnično! — Res je, da se je našemu dopisniku pripetila nezgoda, da je nepotrebno rabil laško krajevno ime. Temu pa se ne čudimo; kajti kdor ne pozna iz lastne izkušnje zamotanih narodnostnih razmer v Istri ter nima pripomočkov (krajevnih repertorijev) pri rokah, se mu v tem oziru lahko kaj pripeti. Zdaj pa nekaj še bolj — čudnega! »Dignano« namreč ni Tinjan, marveč Vodnjan, sedež okrajnega sodišča v političnem okraju Pulj! Tinjana sta v Istri dva: občina Tinjan v pazinskem političnem okraju (Antignana) in davčna občina Tinjan (Antignano) v krajevni občini Dekani. To je zares smola!

— **Vožnja lesa iz eraričnih gozdov.** Iz selške doline. V »Narodu« se kreča nekdo na poslanca g. Franceta Demšarja, češ, da je škodljivec delavstva! Da se resnici čast dá in laž ubije, naj služijo sledeča pojasnila. Gosp. Kemperle, zakupnik lesne vožnje iz eraričnih gozdov stopa z lesnimi delavci in vozači zelo slabo. Delavcem obeta visoko dnino; plača pa tako, da jim nič ne ostane. Svoje potreščine, bodisi špecerijsko, bodisi manufakturno blago in pijačo morajo pri njem kupovati. Zračunava jim pa blago tako pretirano, da ne dobe delavci v denarju ničesar od svojega zaslužka. Da, Kemperle gleda na to, da imajo delavci še dolg pri njem, zato da jih ima bolj v kleščah. Delavstvo s Podlonka, Dražgoš se je že več let hodovalo pritoževati k poslancu Demšarju. Dokazovali so mu, kako visoko ceno plača erar njemu in kako nizko ceno plača on delavcem. Govorili so tudi o raznih drugih manipulacijah v eraričnih gozdovih. Govorilo se je, da ima Kemperle 25.000 kron čistega dobička. Gosp. poslanec se je seveda zavzel za delavce, kar je smatral za svojo dolžnost kot njihov poslanec. Gosp. Kemperle pa naj si vzame drugič za zgled glede postopanja z gozdnimi delavci domačo solidno tvrdko Tavčar, pa bo potem obvarovan vseh pritožb. Tvrdka Tavčar v Selcih, cena, poštna in solidna, ima delavce v železnikih, Češenci, Studenem, Selcih, Dolenji vasi, Ševljah in Bukovci. Tvrdka daje štacunsko blago po isti ceni kakor za gotov denar. Po prevzetju izdelkov napravi z delavci obračun takoj in plača ostanek zaslužka v denarju. Delavci dobe tudi pri nji naprej denar za plačevanje davkov, obresti in drugih nujnih potrebščin. Obresti se zaračunajo. Zato pa ni nobenih pritožb. Tvrdka daje nadalje delo pozimi najrevnejšim slojem, zlasti v Zalemlogu in Danči. Ljudje izdelujejo brezove metle in jih pripeljejo cele vozove. Za to dobé hrano čez zimo, zraven pa potegnejo še precej denarja. Gosp. Kemperle in Sturm iz Selc pa naj pomisli, kaj bi bilo, ako bi ne bilo g. Demšarja in češenske hranilnice! R. — Drug odgovor bo pa dal g. poslanec sam; on ima že to srečo, da tisti, katerim je največ pomagal, največ čezenj zabavljajo.

— **Dijaki demonstrirali proti namestniku.** Ko je cesarski namestnik grof Attems zadnjič prišel na hrvaško gimnazijo v Zadru, so ga gimnazijci stojé demonstrativno sprejeli s petjem »Liepe naše domovine«.

— **Soproga Essad paše** je došla v Opatijo.

— **Pomadjarjevanje potom vojaščine.** Dočim so Hrvati dozdaj večidel služili kot vojaki v domovini, jih sedaj premeščajo na Ogrsko, kjer jim ubijajo v glavo madjarski jezik in če mogoče tudi madjarskega duha, madjarske polke pa premeščajo vedno bolj na Hrvatsko, kjer širijo madjarsčino in polnijo s svojimi otroci »Julianove« šole. Zdaj je na Hrvatskem že 11 madjarskih pehotnih bataljonov, en huzarski polk in en trdnjaskotopniški bataljon.

— **Poplave na Hrvaškem.** Iz Vukovara se poroča, da sta Donava in Vuka tako narasli, da stoji del Zvonimirovega trga v Vukovaru pod vodo. Sava je preplavila vrtove v Jasenovcu in vse

Ij Neznana slaboumna ženska zapuščena od svojcev. Dne 23. julija 1913 ponoči so na južnem kolodvoru našli neko neznano slaboumno žensko, ki so jo oddali v hiralnico, da se dožene njena domovna pristojnost. Konstatirali so, da je Nemka in da se piše Brigita Pavlič. Tekom časa je pravila neznanka, da je doma iz Celovca, Beljaka ali pa iz St. Andreja v Lavantinski dolini. Domnevajo, da je žensko, ki je stara od 36 do 40 let, nekdo pripeljal v Ljubljano in jo tu zapustil z namenom, da se jo iznebi.

Ij Vodovje je vsled neprestanega deževja zelo narastlo. V Gruberjevem prekopu sega voda prav do vrha in če bode še nekaj časa deževalo, bodo bržkone morali odpreti zatvornice tudi v Ljubljani, kar bode posebno oviralo delo pri začetni zgradbi šentjakobskega mostu.

Ij V konkurzu je trgovina s papirjem L. Schöff v Sodni ulici št. 9.

Ij Uporaba plina v kuhinji. Kakor smo že poročali, priredi tukajšnja plinarna dve predavanji o uporabi plina v kuhinji. Predavanji bosta v petek, dne 27., in v soboto, dne 28. t. m. v poslopju »Mladike«, Šubičeva ulica št. 9; pričneta se vsakokrat ob 4. uri popoldne. Pri predavanjih bo dama z Dunaja najprej popularno razložila, kako se uporablja s stališča ekonomije, snažnosti in prihranitve časa plin v kuhinjske namene. Obenem bo na različnih aparatih kuhala, pekla in pražila; pri tem bo tudi pokazala, koliko plina se porabi za to ali ono jed. Pripravljene jedi se bodo dajale na poskušnjo, da se more vsakdo prepričati o njih okusnosti. Predavanji sta brezplačni; vsako utegne frajati do dve uri.

Ij Na tedenski semenj so prignali 15 glav goveje živine, in sicer 12 volov in 3 krave.

Ij Umrlj so v Ljubljani: Ola Fon, profesorjeva hči, 12 let. — Sestra Frančiška Hočevan, usmiljenka, 26 let. — Karel Wolf, hiralec, 47 let. — Sestra Iv. Trebec, usmiljenka, 28 let. — Valentin Kralj, pastir, 17 let. — Marija Krmec, mestna uboga, 71 let. — Gabriel Šušteršič, rejenc, 10 ur. — Gregor Hrovat, sedlarski pomočnik, 32 let. — Ivanka Šušteršič, tovarniška delavka, 18 let. — Neža Sopčič, žena železniškega kotlarja, 48 let. — Marija Tonih, tovarniška delavka, 19 let.

Ij Preprečena nesreča. V torek dopoldne je peljal po Florijanski ulici po progi električne cestne železnice nek gluh branjevec samotež voziček. Za njim je pridrdral električni voz, katerega se branjevec kljub zvonjenju ni umaknil, ker ga ni slišal, v tem ga pa že voz dohiti ter vrže na tla. Bila bi se lahko zgodila velika nesreča, ko bi ne bil voznik tako naglo ustavil svojega voza. Pripominjamo, da je po progi voziti policijsko prepovedano, a se tega ne drže celo vozniki in tudi razne druge osebe jo s samotež vozički preveč izkoriščajo.

Seja izvršilnega odbora S. L. S.

se vrši jutri v petek, dne 27. t. m. ob 5. uri popoldne v posvetovalnici K. T. D., Katoliška tiskarna, I. nadstropje.

Zadnje vesti.

DEPUTACIJA ZVEZE SLOVENSKEH ODVETNIKOV PRI JUSTIČNEM MINISTRU.

Dunaj. Danes je bila deputacija Zveze slovenskih odvetnikov pri justičnem ministru dr. Hohenburgerju. Vodil je deputacijo državni poslanec dr. Verstovšek. V deputaciji so bili predsednik Zveze slovenskih odvetnikov dr. K. Triller, dr. Brejc iz Celovca in dr. Hrašovec iz Celja. Deputacija je izročila justičnemu ministru spomenico z ozirom na jezikovne razmere pri uradovanjih pri sodiščih na Spodnjem Štajerskem in Koroškem ter mu je podrobno razjasnila zahteve Slovencev glede rabe slovenskega jezika pri uradih. Justični minister je zastopal stališče, da mora uradnik biti jezika prebivalstva popolnoma vešč, kar je deputacija z zadovoljstvom vzela na znanje. Justični minister je pritožbe sprejel in je obljubil, da jih bo študiral. Deputacija izroči jutri isto spomenico predsedniku graškega nadgodišča Pittreihu.

ZNAČAJEN POLITIKI

Praga. Dr. Kramář je včeraj na mladočeskem shodu izjavil, da se mora narodni boj Čehov izvajati v državnem zboru in da se mora zato obstrukcija nadaljevati. (Talsti Kramář pa je pred par dnevi češko obstrukcijo napadal, češ da je proti obstoju države naperjena!) Češki narodni sociallec dr. Štriberny je nato Kramářa napadel, mu očital, da je Svihovo afero

dve in pol leta zamočeval in pozival Mladočeha, naj Kramář politično onemogoči kakor so narodni socialci Svih. Štriberny je Kramářa vprašal, ali bo odslej obstruiral? Kramář je odgovoril: »Da!«

KRANJSKA DEŽELNA BANKA.

Dunaj. »Wiener Zeitung« objavlja naredbo, glasom katere se od kranjske deželne banke izdane zadolžnice smejo uporabljati za plodonosno nalaganje kapitalij ustanov, javnih zavodov, poštne hranilnice, pupilarnih, fideikomisnih in depozitnih denarjev in za borzni kurs, toda ne nad nominalno, nadalje za službene in obratne kavicije.

RAZREDNA LOTERIJA.

Dunaj. Dobitek 20.000 K je zadela srečka št. 10.915; 10.000 K je zadela srečka št. 96.043, 5000 K je zadela številka 81.096; po 2000 K so zadele številke: 634, 921, 7322, 7466, 11.289, 15.285, 15.592, 21.955, 23.498, 25.340, 34.782, 36.238, 36.987, 37.536, 49.754, 49.263, 53.537, 62.600, 67.905, 70.939, 71.074, 81.823, 86.943, 87.160, 88.851, 93.118, 96.433.

PREPOVEDANA IZPREMEMBA PRAVIL SVOBODOMISELNEGA DRUŠTVA V ŽIŽKOVU.

Praga. Društvo svobodomislecev v Žižkovu je nameravalo svoje delovanje raztegniti na celo Avstrijo. Notranje ministrstvo pa izpremembe pravil v tem smislu ni vzelo na znanje, ker bi to lahko ogrozilo red in varnost.

NARODNO GIBANJE NA HRVATSKEM PROTI KOALICIJI.

Zagreb. Ko so se 23. t. m. zvečer pristaši Mile Starčevića vračali od volilnega shoda, so jih policaji z golimi sabljami razgnali. Koalicija mrzlično kotešira za bana Skerleca. Kljub temu se lahko zgodi, da pride ban v ožjo volitev. Poslopja skupnih oblasti stražijo orožniki. — Koalicijskaški listi pišejo, da bo ban dosegel, da se bo ekspropriacijski zakon izvajal Hrvatski v korist! — V Jablanu v karlopaškem okraju so skupščinarji koalicijskega govornika napadli. Grof Kulmer, ki je hotel v Karlopač, da agitira za koalicijo, jo je moral odkuriti nazaj. — V nedeljo se bo vršil v Grobniku velik shod proti ekspropriaciji. — Proti temu zakonu so protestirali tudi Zemunci in hrvatska katoliška ter muslimanska mladina v Travniku v Bosni.

ZOPET LAŠKI ŠPIJON.

Pulj. V Vodnjanu (Dignano) so zaprlj gimnazijca puljske gimnazije Humberta Coana, ki je v Vodnjanu doma in kjer ima njegov oče kavarno. Coana je vohunil za Italijo. Aretacija se je izvršila na podlagi rezultata hišne preiskave v očetovi hiši.

DOGODKI V SPLJETU.

Spljet. V odgovor na dogodke na tržaški Revoltelli je spljetsko narodno prebivalstvo začelo izvajati proti Italijanom strožji bojkot, ki je tako vsestranski in tako dosleden, da ga italijanski trgovci in obrtniki že močno občutijo. Bojkot pa se nanaša tudi na družabno občevarje. Okrajno glavarstvo je prepovedalo vsakatero narodne znake. Prav tako je okrajno glavarstvo tudi prepovedalo petje na ulici. Zadnjič sta dva slovenska dijaka s tržaške Revoltelle, ki sta spremljala svoje hrvatske tovariše v domovino, zopet odpotovala v Trst. V odhodnico je priredil akademiški klub banket, katerega se je udeležila sila meščanstva. Parnik je imel odpluti zvečer in se je pri odhodu zbrala na obrežju ogromna množica občinstva. Slovenskima dijakoma so narodne dame izročile več šopkov s slovenskimi in hrvatskimi trakovi v imenu spljetskih Hrvatov. Nato so zapeli himno »Hej Slovani« in pa »Lepa naša domovina«. Policija je množico začela razganjati, zlasti ko so nekateri začeli peti srbske pesmi. Ko se je parnik oddaljil od obrežja, so začeli vžigati umetne ognje.

SMRTNA KOSA.

Dunaj. Tu je umrl bivši ravnatelj Kreditnega zavoda dr. Ign. Mikosch, rojen leta 1847.

RUSKI CAR SE SESTANE Z NEMŠKIM CESARJEM?

Pariz. Neka vest iz Peterburga javlja, da se meseca avgusta ruski car v neki luki Vzhodnega moarja snide z nemškim cesarjem.

POLITIČNE DEMONSTRACIJE V MARSEILLU.

Marseille. Tu so bile 24. t. m. velike politične demonstracije. Vseučiliščniki in srednješolci so demonstrirali proti Caillauxu. Pred policijsko prefekturo so se spopadli s policijo. Caillauxovi pristaši so priredili protidemonstracijo. Obe stranki sta se stopli. Policija je veliko ljudi aretirala in je le s težavo napravila red.

VOHUNSKA LADJA.

Christiania. Trije rešilni čolni so izvlekli neko topničarko »Bokan«, ki se je v teh vodah ponesrečila. Dognalo se je,

da je moštvo »Bokana« izvrševalo vohunstvo ob obrežju.

ABDUL HAMID UMIRA.

Carigrad. Tu pričakujejo vsak čas smrti eksultana Abdul Hamida.

KITAJSKI PREDSEDNIK JUANSIKAJ OBOLEL.

London. »Daily Telegraph« poroča iz Pekina, da je predsednik kitajske republike Juansikaj obolel. Vlade posle vodi zdaj podpredsednik republike. Teroristi so vsak dan drznejši. Predsednik dobi vsak dan na stotine grozilnih pisem, vsled česar razen najboljšim svojim prijateljem ne deli več avdienc.

VELIKANSKI VIHARJI NA FRANCOŠKEM.

Pariz. Na južno-zahodnem Francoškem so divjali močni viharji. Reke so prestopile bregove. V Lorientu se je potopil nek ribiški čoln s šestimi osebami.

VELIKANSKA KAZEN.

Jablanice. Oblast je nekemu hišnemu posestniku in nekemu spedijskemu uradniku, ki sta nekaj saharina vtihotapila, predpisala globo 300.000 K.

NESREČA V GORAH.

Mürzschlag. Tri mlade osebe, ki so šli na Raxo, pogrešajo. Na Raxi divjajo snežni viharji.

Trgovci! Trafikantje? Naročite takoj nove izvirne velikonočne razglednice »Slovenske Straže«. Za trgovce in trafikante znaten popust.

Po svetu.

Besno sovraštvo proti veri. Občinski svet mesta Cornvilles na Francoškem je sklenil v svojem sovraštvu proti veri, da se z mrtvaškega prta odstrani križ in nadomesti s prostozidarsko zvezdo. Na zidu občinske šole pa je dal napraviti križ, ki naj služi šolarjem pri strelnih vajah za tarčo. Bolj besnega izraza sovraštva do vere se pač ne more najti.

Poneverbe pri ravnateljstvu državnih železnic v Lvovu. V I. oddelku ravnateljstva državnih železnic v Lvovu so zasledili, da je bilo poneverjenih nad 30.000 K. Prizadetega uradnika so aretirali.

Mesto pogorelo. Mesto Puerta Aranca v Columbiji je požar popolnoma uničil.

Švicarski inženir usmrtil nemškega inženirja. Švicarski inženir Reitz, zaposlen pri zgradbi predora skozi Tauris pri bagdaski železnici je usmrtil nemškega inž. Ellenwachsen. Nemški konzul v Adani je uvedel preiskavo.

Pesnik umrl. Znani slavni provenčalski pesnik Mistral je na influenci umrl. Star je bil 83 let.

Po bolezni

nastopi navadno čas, v katerem se ozdravljeneč čuti slabega in pri najmanjšem naporu utrujenega. To stanje zahteva tako pri otrocih kakor pri odraslih posebne pozornosti. Poleg tečne hrane zelo dobro služi ozdravljenju vedno lahko prebavljiva

Scottova ribjega olja emulzija

ki mu vzbudi prav posebno še veselje do jedi. V Scottovi emulziji se nahajajoče najfinejše ribje olje, odstrani prej kot skoro kako drugo sredstvo, slabost in telo okrepi ter vzbudi zopet veselje do življenja.

Scottova emulzija učinkuje v polletju ravnotako kot v hladnejših letnih časih.

Cena originalni steklenici K 2.50. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 30 vin. v znamenju na Scott & Bowne, G. m. b. H., Dunaj VII. in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena pošiljatev potom lekarna za poskušnjo.

6

Rogaški

Tempel

Styria

Donati

Najmočnejši prirodni vrelec magnezijo-glauberske soli.

Zaloga:

Mihael Kastner in H. Šarabon, Ljubljana.

Maršal z revolverjem grozil časnika. »Vossische Ztg.« poroča iz Carigrada, da je radi poročil »Matina« o napadu na Liemannove hčere maršal Liemann z dvema častnikoma prišel v pisarno »Agence ottomane«, kjer je z revolverjem grozil poročevalcu »Matina«. Poročevalec je maršalu pokazal pismo »Matinovega« uredništva, da je nekdo poslal tozadevno poročilo »Matinu«, ki listu le od časa do časa poroča. Imena Liemann ni izvedel, nakar je uredništvo zapustil.

Zemlja se podsula. Nad Claudetom v Benečiji se je na daljavo 10 km in širjavo 500 metrov podsula zemlja. Sedem hiš je izginilo, veliko jih je v nevarnosti. Prebivalci Claudetta bivajo že več dni pod milim nebom, dasi neprehoma dežuje.

Veliko tihotapstvo. V Jablonicah so zaprlj nekega Jožefa Korber, ko je prišel v neko špedicijo po veliko pošiljatev zelja iz Nizozemske. Ko so zelje preiskali, so pa našli 700 kg saharina v pošiljati.

Nesreča na morju. Iz Helgolanda se poroča, da je med ponočno vajo 24. t. m. zavozil v torpedovko 193 torpedni čoln 108. Torpedovka 193 je močno poškodovana.

Nabiralnike „Slov. Straže“
pred vsakega, ki mu ljubezen do obmejnih bratov ni samo prazna beseda!

Baden pri Dunaju žvepleni vrelec
Sanatorij Gutenbrunn in mestno zdravilišče
Zdravnika-vodje: Dr. Oton pl. Aufschnaiter in ces. svet. dr. D. Podzhradsky. Prospekti zastonj

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI
PORODNIŠNICA
LJUBLJANA - KOMENSKA ULICA 4
ŠEF ZDRAVNIKA PRAMARJ DR. FR. DERGANČ

Kavarna J. Zalaznik
priporoča vsem Ljubljancem in gos'om z dežele
najboljši zajtrk
kakor priznana dobro belo kavo, čokolado, karkao, čaj, fine likerje in najtinejše pecivo. 2319

500 kron!
Vam plačam, ako Vam moj uničevalec »RIAMAZILO« ne odpravi Vaših kurjih oces bradavic in trde kože v treh dneh brez bolečin. Cena lončku z jamstvenim pismom K 1.—, 3 lončki K 2.50. Na stotine pohvalnih in priznalnih pisem. 3642

Kemeny, Kaschau (Kassa) I.
Poštni predal 12/160, Ogrsko.

„ZENIT“

Tovarne za Asbestškrilj „Zenit“
družba z omejeno zavezo Mor. Zumberk
dobavljajo najboljši in najcenejši krovski materijal.

Prva južnoštajerska
vinarska zadruga v Celju

sprejme
tako

reprezentativnega in v to stroko dobro
vpeljanega

stalnega potnika

za Štajersko, Kranjsko, Koroško.

Plača po dogovoru. Ponudbe do
1. aprila t. l. 1018

Ali ste že odposlali položnico
„Slovenski Straži“?

Krmar Milanovič, Povest 1 K 40 h,
vez. 2 K 20 h. — Kdor hoče spoznati
morje in njegove strahote, naj bere to
povest, ki pretresljivo slika blodnje
ubogega mornarja, ki se je edini otel
iz potapljaljoče ladje.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

V globoki žalosti naznanjamo,
da je naš preljubljeni soprog, oče,
stari oče, brat, stric itd., gospod

Josip Strasser

c. kr. cestni mojster v pokoju

dne 24. t. m. ob 9. uri dopoldne po
daljši mučni bolezni, previden s
svetotajstvi mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb se vrši v četrtek, dne
26. t. m. ob 9. uri dopoldne.

Brezice, dne 26. marca 1914.

1017

Žalujoči ostali.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 24. marca 1914.

Pšenica za april 1914.	12 66
Pšenica za maj 1914	12 55
Pšenica za oktober 1914	11 27
Rž april 1914	9 92
Rž za oktober	9 70
Oves april 1914	7 51
Oves za oktober	7 72
Koruza za maj 1914	6 77
Koruza za julij 1914	6 90

Pristopajte k „Jugoslovanski
Strokovni Zvezi“!

2 krepka učenca

sprejme takoj proti primerni za-
četni plači tovarna zamaškov 983

Jelačin & Ko.,

Ljubljana, Emonska cesta šte. 2.

Sprejemem takoj v stalno delo

2 krojaška pomočnika

Leop. Škof, krojaški mojster, Jesenice
Fužine, Gorenjsko. 1019

Zahvala.

1020

Ob prebriski izgubi, ki nas je zadela s prerano smrtjo naše predobre iskreno
ljubljene soproge oziroma mamice, gospe

Marije Dachsove

gostilničarke in posestnice

so nam bili v veliko tolažbo mnogoštevilni pristrčni izrazi toplega sočustvovanja, ki so
nam dohajali od blizu in daleč. Za vse te d. kaze iskrene ljubezni do blage nam pokoj-
nice se vsem dragim sorodnikom, znancem in prijateljem, kateri so jo spremili do njene
zadnje poti zahvaljujmo vsem najtopleje. Zahvaljujemo se č. g. župniku Iv. Barletu za
tolažilne obiske, blag. gosp. dr. Benj. Ipavicu, zdravniku, za ves njegov trud in vso poštvo-
valnost. Globoko zahvalo smo dolžni slavnemu pevskemu društvu „Slavec“ za ganljive
žalostinke na domu pokojnice in ob odprtem grobu, kakor tudi vsem blagim darovalcem
krasnih vencev, ter sploh vsem, ki so karkoli izkazali zadnjo čast nepozabni pokojnici,
ter nas tolažili ob tej bridki izgubi.

Bog bodi obilen plačnik.

Ljubljana, dne 26. maja 1914.

Globoko žalujoča rodbina Dachs.

Alojzij Tomažič, kaplan v Radgoni, na-
znanja v svojem in v imenu ostalih sorodnikov, da
je njegov brat, gospod

Martin Tomažič

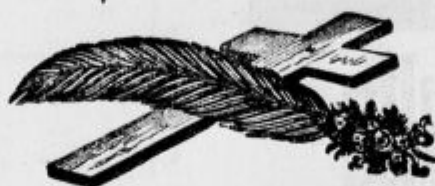
bivši kaplan pri Sv. Petru blizu Maribora

v sredo dne 24. marca po daljši bolezni in sprejemu
sv. zakramentov za umirajoče v 34. letu svoje starosti
mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se bo vršil v četrtek ob pol 10. uri pred-
poldan od tukajšnje župnijske cerkve na novo poko-
pališče.

Radgona, dne 24. marca 1914.

1016

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da
je naš iskreno ljubljeno, nepozabni blagi brat, stric, gospod

Anton Burger

vel. posestnik in gostilničar v Hrašah, imejtelj srebrnega zaslužnega križa s krono,
župan in častni občan občine Smlednik itd. itd.

danes, dne 25. marca, ob pol 9. uri dopoldne previden s sv. zakramenti za umirajoče v 76. letu
starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega rajnega bo v petek, dne 27. marca, ob pol 9. uri dopoldne iz hiše ža-
losti v Hrašah št. 20 na župno pokopališče v Smlednik.

Svete maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Dragega ranjkega priporočamo v molitev in blag spomin.

V Hrašah, dne 25. marca 1914.

Žalujoči ostali.

Skauti gredo...

Duhovitost in dovtip ne spadata ravno k odličnim lastnostim nemškega značaja in tudi nemški šaljivi listi se ne odlikujejo s posebno duhovitimi dovtipi. Izpit dijak, načelnik meščanske garde nekdanjih zlatih časov in suhoparen proforski pedant so najbolj stalne figure v nemških šaljivih listih. Vredne tovariše te trojice je časnikar, ki je nedavno nastopil zoper novo nevarnost, ki grozi Slovincem... ker hoče vlada po naših šolah vpeljati skaute.

Kaj pa so skauti?

Organizacija skautov, to je pravzaprav isto, kakor, ako otroci igrajo mance, odgovarja nam dotični časnikar. Takoj nato je pa vstal njegov kolega in se izjavil:

»Ne, ampak skauti, to je pravzaprav isto, kakor makedonski četaši.«

Kaj so torej skauti: mance ali četaši?

Češki sokoli so se obrnili na Poljake, da bi tudi na Češkem vpeljali skauta in dogovorili so se menda, da se bo nekaj Čehov najprej izurilo pri Poljakih za skautske načelnike. Vsaj tako se mi je zatrevalo.

Torej kaj hočejo češki sokoli: mance ali četaše?

Avstrijska vlada je baje vpeljala skauta v Galiciji, da bi v slučaju vojne med Avstrijo in Rusijo služil avstrijski armadi za prednje čete in revolucioniral poljske dežele na Ruskem.

Torej ali se misli avstrijska vlada bojevati z Rusijo z mancami?

Pri zadnjem zletu skautov na Angleškem je čez 100.000 teh mladeničev defiliralo pred angleškim kraljem ter ga pozdravljalo z navdušenimi klici. Vsak skaut mora med drugimi tudi obljubiti zvestobo vladarju in domovini. Torej so to četaši!?

Skauti, mance in četaši, to bi bil dovtip za Musketo.

Seveda je vsakemu svobodno postati skaut, mance ali četaš, odvisno je od okusa, toda mance ali četaše ne more bit nikdar skaut po idejah Baden-Powela.

Kaj so torej skauti?

Kultura in smrt sta dvojčka. Kulturni narod nosi že v sebi kali smrti in, ko pride do neke višine kulture, prične pešati in umirati. Smrt se bliža od dveh strani: fizične in moralne. S kulturo nastopajo razne kulturne bolezni, ki povzročajo fizično in moralno propadanje naroda.

Skaut ni zabava, ni mladinska igra, ni telovadba, tudi ni telesna naravna vzgoja, seveda tudi ni revolucionarna organizacija za osvobodjenje domovine, to je gibanje, ki hoče vzgojiti nov rod kolikor mogoče zavarovan pred kulturnimi boleznimi.

Nemški »Pfadfinderji« so se izneverili čisti ideji skautski, ker so se razvili predvsem v smeri fizičnega razvoja in naravnega življenja ter vojaških zabav. Zapustili so moralno versko podlago in se s tem inneverili prvotni ideji.

Slabost kulturnih narodov ne tiči samo v fizičnem propadanju in pomanjkanju naravnega razvoja, ampak še bolj v okolnosti, da izgubljajo pod sabo moralno podlago.

Mi srkamo vsi že od prvih let v svoje telesne organizme razne strupe, ki nas razdevajo in uničujejo. Celo življenje kulturnega človeka je nezdravo in nenaravno.

Skaut mora ohraniti svoje telo pred vplivi strupenih snovi, ne sme torej brezpogojno uživati nobenega alkohola in nobenega nikotina. Seveda se mora vzdrževati tudi drugih škodljivih snovi in sploh živeti kolikor mogoče naravno in zdravo.

Velika rana kulturnih narodov je spolna nemoralnost. Skaut se mora vzdrževati vsakega nemoralnega življenja, biti mora čist v mislih, besedah in dejanjih. Tukaj ne pozna drugega merila kakor ono, katerega določuje vera.

Skaut mora biti pravičen, vljuden, potrpečljiv, prijazen, vsak dan mora izvršiti vsaj eno dobro in koristno delo, ne sme se nikdar zlagati, nikdar hliniti.

Vera je najmočnejša opora moralnega življenja. Organizacija skautov sicer ni cerkveno in versko društvo, spadajo lahko k nji mladeniči vsake veroizpovedi, toda vsakdo mora biti poln visokega spoštovanja do vere, ne sme uničevati vere v drugih, ker to je pri mnogih ljudeh edina opora moralnega življenja in mora tudi sam živeti po moralnih zapovedih vere, h kateri se on priznava. Zaljenje verskega čustva in verskih uredb svojih tovarišev smatra skaut za nekaj surovega in nekulturnega.

Z eno besedo: skautsko gibanje ima za namen vzgojiti zdrave in plemenite ljudi, ki bodo pozneje zmožni izvrševati velike naloge, katere jim bo stavila domovina in človeštvo.

Blagor domovine in človeštva zahteva čisto, da se postavimo v bran tudi s fizičnimi sredstvi in z raznovrstnim orožjem. Radi tega se skaut vadi neprenehoma v vojaških umetnostih in si skuša pridobiti vojaškega duha, da bi bil zmožen kdaj braniti domovino in svoje sotovariše.

To so tedaj ideje in naloge skautskega gibanja.

Vlada hoče tudi pri nas vpeljati skauta...

Ne vem, če res goji ta načrt, na vsak način bi se pa moral ponesrečiti. Angleškega skauta ni vpeljala angleška vlada, tudi poljskega skauta ni ustvarila avstrijska vlada. Nobena vlada ne more ustvariti tega gibanja, kajti moške, ki tvorijo vlado, se gibljejo še v čisto drugi ideologiji. Ako najdejo na skautu kaj simpatičnega, ga lahko podpirajo, ustvariti in ustanoviti ga ne morejo. Skaut se mora ustvariti sam.

Sokol ne more nikakor dati nadomestila za Skauta. To so predvsem telovadna društva na neki gotovi idejni podlagi, skaut pa ni telovadno in ni sportno društvo in tudi njegova moralna podlaga je brezprimere obširnejša.

Tudi poljski skaut ni nastal iz sokola, dasiravno je sedaj v neki zvezi in odvisnosti od sokola. Toda to je samo zunanje. Sokol mu da stanovanje, sredstva, podporo, a skauti, ko odrastejo, vstopijo v sokola. Idejno je poljski skaut že veliko dal sokolu in ga že znatno prenovil, obratno je pa sokol koristen skautu v gmotnem oziru.

Poljski skaut je nastal sam od sebe, tudi ne neposredno iz angleškega skauta, ampak so bile organizacije že poprej, ki so potem slučajno zvedele o angleškem skautskem gibanju in stopile z njim v zvezo. Tudi slovenski skaut bi moral nastati sam iz sebe. Moške, ki so ustvarjeni v čisto drugi ideologiji, ne bodo mogli ustvariti takega gibanja. Pri nas sploh ni za skauta nobene podlage in radi tega tudi ni pričakovati, da bi se razvil. Ako se pa razvije, se bojim, da ne bo odgovaljal visoki ideji, imel bo od njega morda samo ime in nekaj zunanjih oblik.

Predčasen se mi zdi torej klic: pozor, skauti gredo! in nepotreben tudi strah pred njim.

Steckenpferd-lilično mlečno milo

Bergmann & Co., Tešin ob Labi

je slejkoprej neobhodno potrebno za racionalno negovanje kože in lepote. Vsaki dan pohvalnice. Dobi se povsod a 60 vin. 714

Polenovka

na poseben način namočena (specialiteta) dobiva se celi post pri g. Josipu Pollaku trgovcu, Sv. Petra cesta 7 v Ljubljani.

Priporoča se naročila si pustiti pravočasno rezervirati.

Na zahtevo dobi se lahko navodilo kako naj se pripravi. 540

Stanovanje

se odda v Naklem pri Kranju, z več sobami dvema kuhinjama in vrtom, skupno ali posamezni prostori. Poslopje je enonadstropno, poleg državne ceste v neposredni bližini cerkve in kolodvora. Primerno za kako obrt ali kakega duhovnika v pokoju. Vprašati je pri V nko Črnilec, posestnik Naklo pri Kranju št. 46. 808

1. vrsta K 5-50
2. vrsta K 6-50

Nikaka prevara!

Ne zamenjavajte z enakimi ponudbami!

Med bralce tega 30.000 parov prazničnih razdelimo tihi in delavni, elegantni čevlji na zadrgo iz najboljšega trpežnega usnja z dobro podkovanimi podplati, kakor kaže slika, za dober glas naše tvrde. Plača se samo delo t. j. K 5-50 za 1. vrsto moških ali ženskih čevljev, 2. vrsta moških ali ženskih čevljev na zadrgo za nedelje in praznike z visjimi petami par za K 6-50. Poslujemo vsakomur po želji. Zamenjava dovoljena, torej nikak riziko! Po povzetju pošlje pri c. kr. trgovskem sodišču protokolirana razpisa. Uralnica čevljev

Franc Humann, Dunaj, Aloisgasse 3/10 R.

Vaše priporočilo nam prinese korist. Tisoče priznanih pism. Krščanska svetovna verda. 902

Protin in revmatizem, zobobol in glavobol, medlost in izčrpanost

zgine takoj, ako vporablja pristo

Levje-Francosko žganje

z mentolom.

Kot ustna voda in voda za lase neprekoslivo.

Dobi se v vseh lekarnah in prodajalnah

po 50 vinarjev.

Ponaredbe odločno zavrnil!

Iščem izurjenega in poštenega

kuharja

ki se razume deloma tudi na vrtnarstvo. Plača po pogodbi. Več se izve pri Ante Pavloviću, veleposestniku v Križpolju, Hrvatsko. 987

Najcenejši nakup

otroških vozičkov

pri tvrdki J. Pogačnik, Ljubljana, Marije Te-rezije c. 13-18, Zaloga pohištva in tapetniškega blaga. 787

Dr. P. Defranceschi

primarij v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji pri Rudolfovem, je uporabljal tinkturo za želodec, lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani, Dunajska cesta, z najboljšim uspehom. — Steklenica 20 vinarjev.

Naročila sprejema lekarna

G. Piccoli, Ljubljana.

CYCLES

KINTA

K.C.L.

so splošno priljubljeni ker so nedosežni v teku in trpežnosti.

Blagovolite si jih ogledati ali zahtevajte cenik.

Karel Čamernik & Ko.

špecialna trgovina s kolesi, avtomobili, motorji in posameznimi deli.

Mehanična delavnica in garaža

Ljubljana

Dunajska cesta št. 9-12.

Zlate svetlinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobodistil sredstvo

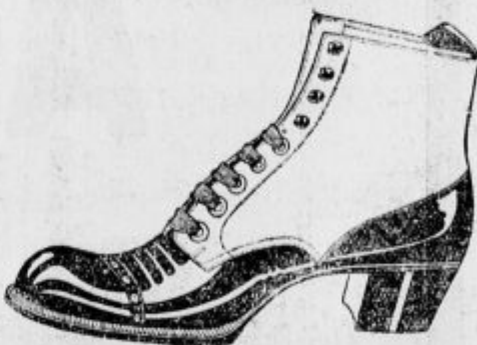
Seydlin

Izdelovatelj O. Seydl

Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Mlin in žaga

na bencinmotor se proda, vse stoječe kot je, ali da se cela naprava ven vzame. Vse v najboljšem stanu. Obrniti se je: Franc Lenarčič, Nova vas pri Rakeku. 989

Vseh oči se obračajo na dobre elegantne čevlje, zakaj ne na Vaše?

Ako hočete imeti dobre, trpežne in kljub temu elegantne čevlje, poskusite pri

Fran Szantner, Ljubljana,

Šelenburgova ulica šte. 4.

K 12-50 16-50 20-50